

Lukas wil den intellectueel overtuigen, dat Jezus van Nazareth de Christus is. Maar de keuze van de stof is niet het eenige, ook de orde werkt mee. Daarna komt ook de inlassching van verschillende woorden, die de evangelist ter verklaring er aan toevoegt, zoo krijgt elk evangelie zijn eigen cachet.¹⁾

Het duidelijkst is dit alles bij Johannes' evangelie waar te nemen. Jezus heeft tijdens Zijn omwandeling op aarde door woord en werk de schare, Zijn discipelen trachten te overreden, dat Hij, de Zoon des menschen ook de Zoon van God, de Messias was. Johannes geeft die prediking niet zonder meer, Hij gebruikt haar tegen de ketters, brengt haar daartoe in een raam. Jezus begint op de aarde, Johannes begint in den hemel en laat het werk van Jezus dienen om te bewijzen, dat de Zoon van God is de Zoon des menschen²⁾. Zoo is bij Johannes de eigen arbeid, zeggen we liever de nieuwe openbaring het grootst. Maar Johannes komt dan ook het laatst. Zijn evangelie hoort in een andere periode dan de Synoptici. In Johannes is de openbaring niet slechts thetisch ook antithetisch van karakter, ze wil bewaren door dwalingen te keeren. Maar laat dit waar zijn, daarmee is toch de aard van het vierde evangelie geen andere geworden dan die der Synoptici.

Zien we wel, dan is op deze wijze aan het eigenaardig karakter der evangeliën recht gedaan. We beginnen met aan deze geschriften de stof te ontleenen. En later komen dezelfde geschriften nog eens aan de orde, maar nu in verband met het typische, het kenmerkende, dat ze dragen als boek en dat hen van andere soortgelijke onderscheidt. Dat de evangeliën tweemaal ter sprake komen en de brieven slechts eens, behoeft ons niet te verwonderen.

¹⁾ Daarmede is natuurlijk niet bedoeld te zeggen, dat er geen moeilijkheden meer overblijven. Een goede, aan alle eischen voldoende harmonie der evangeliën is niet samen te stellen, het bijzonder karakter, dat elk der evangeliën draagt, laat niet toe ze in elkander te werken. Maar ook afgedacht daarvan is het niet altijd gemakkelijk of zelfs mogelijk, de verschillen tusschen de evangeliën te verklaren uit den opzet of anderszins of alle gebeurtenissen geheel met elkaar in overeenstemming te brengen. De praktijk plaatst voor moeilijkheden, die echter de theorie niet aantasten. — ²⁾ Breeder „Christuservaring”, 1918, bl. 11 vlg.